

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/69/2019
Identifikačné číslo spisu: 4116010341
Dátum vydania rozhodnutia: 26.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4116010341.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci obvineného X. C. pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 26. novembra 2019 v Bratislave, o dovolaní obvineného X. C. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 15. mája 2018, sp. zn. 1To/31/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného X. C. sa odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) z 12. septembra 2017, sp. zn. 4T/23/2016, bol obvinený X. C. uznaný za vinného zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

v období od presne nezisteného dňa mesiaca apríl 2013 do 30. júla 2013 opakovane telefonicky kontaktoval a pozýval k sebe poškodenú maloletú N. K., nar. XX. K. XXXX, prostredníctvom facebookovej komunikácie prejavoval k nej náklonnosť a v byte na adrese Č. č. XXX ju bozkával, hovoril jej, že ju ľúbi a najmenej päťkrát s ňou vykonal súlož, hoci vedel, že poškodená maloletá N. K. má iba 14 rokov a nikdy pred tým nemala pohlavný styk.

Za to mu prvostupňový súd uložil podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní 3 (troch) rokov.

Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona prvostupňový súd obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmienčne odložil a zároveň mu uložil probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona obvinenému určil skúšobnú dobu na 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 4 písm. i) Trestného zákona prvostupňový súd obvinenému uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapie u príslušného odborníka.

Krajský súd v Nitre rozhodujúc o odvolaní obvineného X. C. proti uvedenému rozsudku prvostupňového súdu uznesením z 15. mája 2018, sp. zn. 1To/31/2018, odvolanie obvineného X. C. podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

II.

Dovolanie

a vyjadrenie k nemu

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Nitre, ako aj proti nemu predchádzajúcemu rozsudku Okresného súdu Nitra podal obvinený X. C. dovolanie prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Jozefa Gajdoša písomným podaním z 27. marca 2019, osobne podaným 3. apríla 2019, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Uvedený dovolací dôvod je podľa obvineného naplnený tým, že už v prípravnom konaní boli porušované jeho práva stanovené zákonom a základnými zásadami trestného konania, keď vyšetrovateľ odmietol vykonať navrhnuté dôkazy v prospech obvineného s odôvodnením, že ich nepovažuje za potrebné. Rovnako tak podľa obvineného vyšetrovateľ manipuloval s dôkazmi, keď svedkom svedčiacim proti nemu vyhotovoval a vydával pred ich vypočutím kópie zápisov z výsluchov iných svedkov (napr. svedkyňa C.), prijímal dôkazy získané nezákonným spôsobom (svedok C. robil odpočúvanie telefónu a dôkazy predkladal podľa vlastného výberu z nahrávok), manipuloval so spisom a vyrábal dôkazy (č. 1. 99 spisu - úradný záznam).

Za obzvlášť hrubé porušenie svojich práv obvinený považoval konanie vyšetrovateľa, keď pri jeho výsluchu ako obvineného dňa 15. októbra 2013, po poučení podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku o jeho právach, mu tieto práva následne odmietol a výslovne vyhlásil, že mu toto právo odopiera. Dozorujúca prokurátorka ani po podaní sťažnosti obvineným nevidela v konaní vyšetrovateľa porušenie a jeho postup schválila. Uvedené porušenie práv obvineného neodstránil podľa jeho názoru ani prvostupňový súd, ani súd odvolací, hoci obvinený uvedenú skutočnosť viackrát namietal v priebehu konania pred prvostupňovým súdom, v odvolacom konaní, ako aj pred odvolacím súdom. Svedkyňa Z. dokonca priamo do zápisnice uviedla „po oboznámení s výpoveďou N...“ a na súde vysvetlila, že pred svojou výpoveďou mala k dispozícii výpovede N.. Rovnako tak neboli podľa obvineného odstránené ani porušenia iných jeho práv, na ktoré opätovne upozorňoval, či už nevykonanie navrhovaných dôkazov, odmietnutie vyhotovenia prepisu audionahrávky z pojednávania, aby si obvinený mohol porovnať zápisnicu so skutočnými výpoveďami s odôvodnením, že súd zapisuje všetko tak, ako je to povedané, čo podľa obvineného nie je pravda, pričom poukázal napríklad na výpoveď svedka K..

Obvinený v podanom dovolaní poukázal taktiež na skutočnosť, že prvostupňový súd pri hodnotení dôkazov bral do úvahy a považoval za hodnoverné len dôkazy rodiny poškodenej, pričom svedkov obhajoby do úvahy nebral. Hoci prvostupňový súd vo svojom rozsudku konštatoval, že na hlavnom pojednávaní bolo vykonaných dostatok dôkazov na preukázanie viny obvineného, návrhy obvineného na preukázanie jeho neviny zamietol.

V priebehu celého konania, či už v štádiu prípravného konania alebo konania pred súdmi bolo podľa obvineného porušované jeho právo na obhajobu zásadným spôsobom, tieto porušenia obvinený namietal, pričom dozorujúca prokurátorka ani súdy neprijali v tomto smere žiadne opatrenia. Z tohto dôvodu je obvinený toho názoru, že jeho dovolanie je dôvodné, v súlade so zákonom. Navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona, zrušil napadnuté rozhodnutia a prikázal Okresnému súdu Nitra, aby vec znovu prejednal v súlade so zákonom a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa podaním z 8. júla 2019 vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Nitra,

ktorá vo svojom vyjadrení uviedla, že tvrdenia obhajcu obvineného považuje za neopodstatnené a zavádzajúce. Všetky ním vytýkané nedostatky prípravného konania a súdneho konania, vrátane dodržania práva obvineného na obhajobu, boli podľa prokurátorky už prvostupňovým súdom starostlivo skúmané a vyhodnotené. Napadnutý rozsudok krajského súdu (zrejme mala na mysli napadnuté uznesenie krajského súdu, pozn.) považuje prokurátorka za zákonný a s vykonaným dokazovaním, súdom vyhodnotenými dôkazmi, právnou kvalifikáciou skutku a dôvodmi rozhodnutia sa plne stotožnila a z tohto dôvodu nepovažovala dovolanie obvineného za dôvodné a opodstatnené. Podľa názoru prokurátorky sa obhajca obvineného podaným dovolaním v skutočnosti domáha opätovného preskúmania vykonaného dokazovania a zmeny správnosti a úplnosti zisteného skutku, čo dovolací súd podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nemôže skúmať a meniť.

S poukazom na uvedené prokurátorka navrhla, aby dovolací súd dovolanie obvineného podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku zamietol.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 29. októbra 2019.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejme, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Úvodom je potrebné uviesť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (s výnimkou dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Zároveň je potrebné poukázať na to, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (uznesenie najvyššieho súdu zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120, roč. 2012).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený namietal nevykonanie ním navrhnutých dôkazov, odopretie jeho práv podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku a nevyhotovenie doslovného prepisu zvukového záznamu z hlavného pojednávania.

Vo vzťahu k dovolacej námietke obvineného týkajúcej sa nevykonania všetkých ním navrhovaných

dôkazov možno uviesť, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyžaduje, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Nie je ním len všeobecné právo obvineného zvoliť si obhajcu a radíť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súdom (§ 34 Trestného poriadku), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným alebo prostredníctvom obhajcu (§ 34 ods. 1, § 44 ods. 2 Trestného poriadku). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (272 ods. 3 Trestného poriadku), alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku) (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu zo 14. januára 2014, sp. zn. 2 Tdo 1/2014, uverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 116, roč. 2014).

V prípravnom konaní obvinený prostredníctvom svojho obhajcu podaním zo 4. októbra 2013 (č. l. 178 - 179 spisu) navrhol doplniť dokazovanie o svoj výsluch, výsluch poškodenej N. K., opätovný výsluch svedkyne Z. C., konfrontáciu medzi obvineným a poškodenou, vypočutie svedka U. N., Z. D., S. N., F. D., A. C., P. C. a vyzvanie svedka Z. C. na vydanie telefónu, ktorým mal vykonať odpočúvanie poškodenej a záznamy mailovej komunikácie. Uvedené návrhy na doplnenie dokazovania obvinený zopakoval aj počas preštudovania vyšetrovacieho spisu dňa 18. novembra 2014 (č. l. 265 - 268 spisu), pričom tieto jeho návrhy vyšetrovateľ po preštudovaní spisu odmietol (č. l. 268 spisu). Počas opätovného preštudovania vyšetrovacieho spisu, po doplnení vyšetrovania, dňa 20. januára 2016 (č. l. 316 - 317 spisu) obvinený zotrval na návrhoch na doplnenie dokazovania uvedených pri preštudovaní spisu dňa 18. novembra 2014, pričom o týchto návrhoch vyšetrovateľ rozhodol tak, že ich odmietol, pretože vykonaným vyšetrovaním mal za to, že vyšetrovaný skutok sa stal, je trestným činom a tento spáchal obvinený X. C. (č. l. 317 spisu).

Po podaní obžaloby obvinený prostredníctvom obhajcu predložil návrhy na vykonanie dôkazov listom zo 17. septembra 2016 (č. l. 346 spisu), v ktorom navrhol výsluch poškodenej N. K., svedkov H. C., O. Z., Z. C., G. S., Z. S., U. N., Z. D., S. N., F. D., A. C. a P. C.. Poškodená N. K. bola vypočutá na hlavnom pojednávaní 27. septembra 2016 (č. l. 351 - 355 spisu; na tomto hlavnom pojednávaní bola vykonaná aj konfrontácia medzi poškodenou a obvineným, č. l. 355 - 356 spisu), rovnako tak bola na tomto hlavnom pojednávaní vypočutá aj svedkyňa Z. S. (č. l. 359 - 361 spisu). Svedkyňa H. C. bola vypočutá na hlavnom pojednávaní 22. novembra 2016 (č. l. 371 - 373 spisu), svedkyňa O. Z. bola vypočutá na hlavnom pojednávaní dňa 6. decembra 2016 (č. l. 422 - 425 spisu), svedok Milan C. bol vypočutý na hlavnom pojednávaní 26. januára 2017 (č. l. 438 - 443 spisu) a na tomto hlavnom pojednávaní bola vypočutá aj svedkyňa Z. C. (č. l. 434 - 438 spisu). Svedkyňa G. S. bola vypočutá na hlavnom pojednávaní 7. marca 2017 (č. l. 457 - 461 spisu), svedkyňa Irina C. bola vypočutá na hlavnom pojednávaní 16. mája 2017 (č. l. 482 - 484 spisu), rovnako tak aj svedok F. D. (č. l. 484 - 485 spisu), svedok A. C. (č. l. 485 - 487 spisu) a svedok U. N. (č. l. 487 - 488 spisu). Na tomto hlavnom pojednávaní obhajca obvineného po porade s obvineným uviedol, že netrvajú na výsluchu svedka Z. D., trvajú však na výsluchu svedka S. N. a zároveň navrhujú vypočuť vyšetrovateľa O. (č. l. 488 spisu). Svedok S. N. bol vypočutý na hlavnom pojednávaní 6. júla 2017 (č. l. 495 - 498 spisu). Na hlavnom pojednávaní 12. septembra 2017 obhajoba navrhla doplnenie znaleckého posudku a opätovne navrhla vypočuť vyšetrovateľa O. (č. l. 504 spisu), pričom na tomto hlavnom pojednávaní súd podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku súd odmietol vykonať uvedené dôkazy s odôvodnením, že ide o okolnosti nepodstatné pre rozhodnutie (č. l. 505 spisu).

Z uvedeného výpočtu je zrejmé, že väčšina obvineným navrhnutých dôkazov bola v konaní pred súdom vykonaná, pričom o nevykonaní zvyšných dôkazov prvostupňový súd rozhodol na hlavnom pojednávaní 12. septembra 2017 podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a toto svoje rozhodnutie na tomto hlavnom pojednávaní aj odôvodnil. Všetkými dôkaznými návrhmi predloženými obvineným sa tak prvostupňový súd zaoberal a z tohto dôvodu uvedená dovolacia námietka nemôže napĺňať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinený v podanom dovolaní taktiež namieta, že vyšetrovateľ mu počas jeho výsluchu dňa 15. októbra

2013 odoprel jeho práva podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku. K uvedenej dovolacej námietke je potrebné uviesť, že z predloženého spisového materiálu vyplýva, že obvinený počas svojho výsluchu pred vyšetrovateľom dňa 15. októbra 2013 uviedol: „Ako obvinený trvám na tom, aby mi boli umožnené práva, ktoré mám podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku, po tomto sa rozhodnem, či k veci vypovedať budem alebo využijem právo nevypovedať.“ Následne je v zápisnici zaprotokolované nasledovné: „Na to som bol vyšetrovateľom PZ upovedomený o tom, že právo obvineného vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a k dôkazom o nich, odopieram a to s prihliadnutím na § 69 ods. 2 Trestného poriadku neumožňujem obvinenému a jeho obhajcovi oboznámiť sa s dôkazmi, ktoré sa v spise nachádzajú, aby tak nebol podstatne sťažený účel trestného stíhania. Toto oznámenie vyšetrovateľa PZ považujem za porušenie zákonných a ústavných práv obvineného, podávam proti nemu okamžite sťažnosť a upozorňujem vyšetrovateľa pre toto hrubé porušenie práv obvineného podám na neho sťažnosť na Inšpekciu MV a na Ústavný súd SR“ (č. l. 96 spisu). Z obsahu uvedenej citácie je zrejmé, že vyšetrovateľ obvinenému pri jeho výsluchu odoprel právo nazrieť do vyšetrovacieho spisu v zmysle § 69 ods. 2 Trestného poriadku, o čom svedčí aj úradný záznam vyšetrovateľa na č. l. 99 spisu, v ktorom je uvedené, že dňa 15. októbra 2013 bolo obvinenému a jeho obhajcovi odopreté nazretie do vyšetrovacieho spisu, pretože by sa tým mohol sťažiť účel trestného stíhania, a to ovplyvňovaním svedka mal. N. K., aby zmenila svoju výpoveď, ako to vyplýva z výpovede svedkyne - poškodenej Z. K. a svedkyne Z. C..

Podľa § 69 ods. 2 Trestného poriadku v prípravnom konaní orgán činný v trestnom konaní môže právo nazerať do spisu a s ním spojené práva odseku 1 zo závažných dôvodov odmietnuť, najmä ak v spise nemožno urobiť také opatrenia, ktoré by zabránili zmareniu alebo podstatnému sťaženiu dosiahnutia účelu trestného stíhania. Závažnosť dôvodov, z ktorých orgán činný v trestnom konaní toto právo odmietol, na žiadosť osoby, ktorej sa odmietnutie týka, je prokurátor povinný urýchlene preskúmať. Ak právo nahliadať do spisu a s ním spojené ostatné práva uvedené v odseku 1 zo závažných dôvodov odmietol prokurátor, na žiadosť osoby, ktorej sa odmietnutie týka, je nadriadený prokurátor povinný urýchlene preskúmať dôvodnosť odmietnutia. Tieto práva nemožno odoprieť obvinenému a obhajcovi a poškodenému po tom, čo boli upozornení na možnosť preštudovať spisy.

Z predloženého spisu zároveň vyplýva, že obvinený podal počas svojho výsluchu proti postupu vyšetrovateľa spočívajúceho v odopretí možnosti oboznámiť sa s dôkazmi podľa § 69 ods. 2 Trestného poriadku sťažnosť, ktorú preskúmala prokurátorka Okresnej prokuratúry Nitra a vyhodnotila ju ako nedôvodnú, o čom listom z 18. októbra 2013 (č. l. 103 - 104 spisu) upovedomila obvineného a jeho obhajcu. V tomto upovedomení prokurátorka okrem iného uviedla, že s dôvodmi odmietnutia a s postupom vyšetrovateľa sa stotožňuje, pričom k tomuto konštatovaniu ju vedie predovšetkým skutočnosť vyplývajúca z výpovede svedkyne G. S., uskutočnenej pred vyšetrovateľom v dňoch 12. augusta 2013 a 21. augusta 2013, že napriek tomu, že ona a jej syn, podozrivý X. C., vedeli, že vo veci bolo začaté trestné stíhanie pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Trestného zákona, a napriek tomu, že im maloletá Veronika povedala, že ju nemôžu prísť pozrieť do nemocnice, svedkyňa G. S. spolu s podozrivým X. C. vyhľadali v nemocnici hospitalizovanú poškodenú mladistvú N. K. a o skutku sa s ňou rozprávali. Prokurátorka ďalej uviedla, že z vyšetrovacieho spisu taktiež vyplýva, že začiatkom októbra 2013 mal druh svedkyne G. S. v miestnej krčme v Č. napadnúť úderom zozadu do hlavy svedka A. K., otca maloletej N., so slovami aby sa jeho mama a sestra nestarali do X. a ak nechcú mať problémy, aby stiahli to obvinenie. Z takéhoto konania X. C., ako aj z toho, že prostredníctvom blízkych osôb sa snaží pôsobiť na svedkov a maloletú poškodenú, vyplýva podľa prokurátorky dôvodná obava, že po nahliadnutí do vyšetrovacieho spisu obvineným a jeho obhajcom pred uskutočnenou výpoveďou obvineného a pred výpoveďami ostatných svedkov by došlo k ďalšiemu ovplyvňovaniu maloletej N. K. a ďalších svedkov, čo by podľa prokurátorky viedlo k mareniu alebo sťaženiu vyšetrovania, ktoré by ohrozilo dosiahnutie účelu trestného konania. Prokurátorka zároveň doplnila, že skutočnosť, že vyšetrovateľ obmedzil z vyššie uvedených závažných dôvodov právo obvineného a jeho obhajcu nazrieť do vyšetrovacieho spisu, navyše v čase, keď bol zahájený jeho výsluch, nijakým spôsobom neobmedzilo právo obvineného vyplývajúce z § 34 ods. 1 Trestného poriadku uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, najmä možnosť, aby sa pri výsluchu podrobne k obvineniu vyjadril a súvisle opísal skutočnosti, ktoré sú predmetom obvinenia,

uviedol skutočnosti, ktoré obvinenie zoslabujú alebo vyvracajú a ponúkol o nich dôkazy.

S uvedeným vyjadrením prokurátorky sa najvyšší súd v plnom rozsahu stotožňuje a zároveň považuje za potrebné uviesť nasledovné:

Podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku obvinený má právo od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. Má právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom. S obhajcom sa však v priebehu svojho výsluchu nemôže radiť o tom, ako odpovedať na položenú otázku. Môže žiadať, aby bol vypočúvaný za účasti svojho obhajcu a aby sa obhajca zúčastnil aj na iných úkonoch prípravného konania. Ak je obvinený zadržaný, vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, môže s obhajcom hovoriť bez prítomnosti tretej osoby; to neplatí pre telefonický rozhovor obvineného s obhajcom počas výkonu väzby, ktorého podmienky a spôsob výkonu ustanovuje osobitný predpis. Má právo v konaní pred súdom vypočúvať svedkov, ktorých sám navrhol alebo ktorých s jeho súhlasom navrhol obhajca, a klást' svedkom otázky. Obvinený môže uplatňovať svoje práva sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Citované ustanovenie upravuje práva obvineného v trestnom konaní. Obvinený v podanom dovolaní tvrdí, že mu tieto práva boli vyšetrovateľom odopreté. Z predloženého spisového materiálu je však zrejmé, že obvinený v priebehu konania mal právo navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu a toto právo aj aktívne využíval (viď ním predložené návrhy na doplnenie dokazovania uvedené nižšie), mal právo podávať opravné prostriedky, ktoré taktiež v hojnej miere využíval, či už podávaním sťažností, odvolania alebo aj podaním predmetného dovolania. Obvinený taktiež nemôže tvrdiť, že by mu bolo odopreté právo zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním, keďže obhajcu si zvolil už 2. októbra 2013 (plnomocenstvo na č. l. 85 spisu) a tento bol prítomný pri jeho výsluchu, ako aj pri ďalších úkonoch trestného konania. Rovnako tak nebolo obvinenému odopreté ani jeho právo na výsluch svedkov, ktorých navrhol, v konaní pred súdom a v kladení otázok svedkom.

Je teda zrejmé, že jediné právo, ktoré bolo obvinenému počas jeho výsluchu dňa 15. októbra 2013 obmedzené, bolo právo oboznámiť sa s dôkazmi nachádzajúcimi sa vo vyšetrovacom spise s poukazom na § 69 ods. 2 Trestného poriadku, pričom toto obmedzenie nebolo svojvoľné, naopak vyplývalo zo skutočností obsiahnutých vo vyšetrovacom spise, z ktorých bolo možné vyvodit' záver, že pri plnom uplatnení práva obvineného na oboznámenie sa s dôkazmi nachádzajúcimi sa vo vyšetrovacom spise by mohlo dôjsť k mareniu alebo sťaženiu vyšetrovania, čím by mohlo byť ohrozené dosiahnutie účelu trestného konania. Obmedzenie tohto práva obvineného náležitým spôsobom odôvodnil tak vyšetrovateľ, ako aj prokurátorka preskúmavajúca jeho postup. Toto obmedzenie navyše trvalo len po nevyhnutnú dobu, po skončení ktorej sa obvinený ako aj jeho obhajca mali možnosť oboznámiť s obsahom vyšetrovacieho spisu, čo využili 18. novembra 2014 pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu (č. l. 265 - 268 spisu) a následne aj 20. januára 2016 pri opätovnom preštudovaní spisu, po doplnení vyšetrovania (č. l. 316 - 317 spisu). Je preto zrejmé, že v priebehu trestného stíhania nedošlo k odopretiu práv obvineného podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku (ako to obvinený v podanom dovolaní tvrdí, pričom nešpecifikuje žiadne konkrétne právo podľa tohto ustanovenia, ktoré mu malo byť odopreté), došlo iba k obmedzeniu jeho práva oboznámiť sa s dôkazmi nachádzajúcimi sa vo vyšetrovacom spise v súlade s § 69 ods. 2 Trestného poriadku (teda zákonom predpokladaným spôsobom) a iba po nevyhnutný čas v rámci prípravného konania, po uplynutí ktorého mohol aj toto svoje právo obvinený využiť v plnej miere. Ani uvedená dovolacia námietka obvineného tak nemôže zakladať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Pokiaľ obvinený v podanom dovolaní namieta, že prvostupňový súd porušil jeho právo na obhajobu zásadným spôsobom aj tým, že mu odmietol vyhotoviť prepis zvukovej nahrávky z hlavného pojednávania, najvyšší súd mu dáva do pozornosti, že podľa § 58 ods. 3 Trestného poriadku „predseda senátu rozhodne opatrením o tom, či sa o hlavnom pojednávaní alebo verejnom zasadnutí vyhotoví

zápisnica diktovaním predsedom senátu, rýchlopisným záznamom alebo sa na vyhotovenie zápisnice použije iné vhodné záznamové zariadenie. O vyhotovovaní rýchlopisného záznamu alebo o použití iného vhodného záznamového zariadenia sa prítomní upovedomia.“ Zároveň podľa § 61a Trestného poriadku „hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie v rozsahu, v ktorom sa na verejnom zasadnutí vykonáva dokazovanie sa zaznamenáva aj s využitím technického zariadenia určeného na zaznamenávanie zvuku. Takto vyhotovený záznam sa uchová na nosiči dát, ktorý je súčasťou spisu; záznam možno uchovávať aj iným vhodným spôsobom.“

Zo zápisníc z jednotlivých termínov hlavného pojednávania je zrejmé, že tieto sa vyhotovovali diktovaním predsedníčky senátu a zároveň sa v zmysle § 61a Trestného poriadku zaznamenávali s využitím technického zariadenia určeného na zaznamenávanie zvuku. O tomto bol obvinený oboznámený listom zo 16. decembra 2016 (č. l. 427 spisu), 23. januára 2017 (č. l. 433 spisu), z 30. januára 2017 (č. l. 451 spisu) a z 15. marca 2017 (č. l. 465 spisu). Ustanovenie § 58 ods. 3 Trestného poriadku ani ustanovenie § 61a Trestného poriadku neukladajú súdu povinnosť vyhovovať doslovný prepis zvukového záznamu z hlavného pojednávania, ak sa zápisnica z tohto hlavného pojednávania vyhotovuje diktovaním predsedom senátu. Nakoľko súdy sú v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátnymi orgánmi, ktoré môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, postupoval prvostupňový súd správne, keď obvinenému vyhotovil kópiu zvukového záznamu z hlavného pojednávania a nevyhotovoval mu na jeho požiadanie aj doslovný prepis tohto zvukového záznamu, keďže túto povinnosť mu žiadne z vyššie citovaných ustanovení neukladalo. Ani uvedeným preto nemohlo dôjsť k porušeniu práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom.

Možno preto konštatovať, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v predmetnej veci naplnený nebol.

Dovolacie námietky obvineného týkajúce sa manipulácie s dôkazmi, konkrétne skutočnosti, že svedkovia mali mať k dispozícii zápisnice o výsluchoch ostatných svedkov (pričom obvinený poukázal najmä na svedkyňu C.Ú. a svedkyňu Z.), obsahovo nespádajú pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (pod ktorý ich dovolateľ podradil), ale pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

K vyššie uvedenej dovolacej námietke obvineného je potrebné v prvom rade poukázať na to, že naplnenie tohto dovolacieho dôvodu možno vysloviť len v tom prípade, ak súd svoje rozhodnutie založí na nezákonne vykonaných dôkazoch. Obvinený však v podanom dovolaní poukazuje na možnú manipuláciu výpovedí dvoch svedkýň z prípravného konania, pričom obe tieto svedkyne boli vypočuté aj na hlavnom pojednávaní a súd vo svojom rozhodnutí vychádzal len z ich výpovedí na hlavnom pojednávaní. Uvedené znamená, že obvinený sa v podanom dovolaní nemôže účinne dovolávať nezákonnosti výpovede svedka z prípravného konania, ak tento svedok bol opätovne vypočutý na hlavnom pojednávaní, na ktorom prebehol jeho výsluch zákonným spôsobom a z tohto výsluchu následne vychádzal súd pri svojom rozhodovaní.

Nad rámec uvedeného najvyšší súd uvádza, že svedkyňa O. Z. bola vypočutá na hlavnom pojednávaní dňa 6. decembra 2016 (č. l. 422 - 425 spisu), pričom na otázku obhajcu, či si spomína, kedy jej N. stará mama dala prečítať správu o výpovedi, svedkyňa uviedla: „Žiadnu správu mi N. stará mama nedala a žiadnu výpoveď som ja inú nečítala. Keď som vypovedala ja u vyšetrovateľa, tak tento zapísal to, čo som ja vypovedala. Aj som si ju prečítala a podpísala. Ja som hovorila vo svojej výpovedi o rodine N. a ako poznám N., hovorila spontánne, bez otázok.“ Po prečítaní časti výpovede svedkyne z prípravného konania podľa § 264 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku svedkyňa uviedla: „Naozaj si nepamätám, či som takúto správu čítala, ale ja doteraz neviem, čo vypovedala vo veci N.. Nepamätám sa, či som takú správu čítala.“ Následne na otázku obhajcu o tom, či svedkyňa dala Z. C. prečítať výpoveď svedkyne N. K., svedkyňa Z. uviedla „nemyslím si, nepamätám sa, že by som túto výpoveď čítala.“

Svedkyňa Z. C. bola vypočutá na hlavnom pojednávaní 26. januára 2017 (č. l. 434 - 438 spisu), pričom na otázku obhajcu obvineného, či pri svojej výpovedi 12. novembra mala kópiu zo spisu, uviedla: „Áno, z tej mojej prvej výpovede som mala kópiu so sebou. Nepamätám si, či som mala so sebou aj kópiu listu, ktorý mala písať N., lebo som mala so sebou veľa iných osobných materiálov. Tiež si pamätám, že ste mi pán obhajca vytrhli z ruky listinu, lebo ste chceli do nej nahliadnuť a ja som si ju zobrala späť, pretože to boli moje osobné listiny a dala som ich do kabely.“ Na ďalšiu otázku obhajcu, či tento nežiadal vyšetrovateľa, aby svedkyňa predložila listiny k nahliadnutiu, svedkyňa uviedla: „Myslím, že ste o to požiadali. Pamätám si, že vyšetrovateľ po tom, ako ste ma slovne urazili a vy ste už potom nemali žiadne otázky, výsluch skončil.“ Na otázku obhajcu, či vyšetrovateľ zapisoval všetko, čo povedala pri výsluchu, svedkyňa uviedla: „Áno.“

Obvinený v podanom dovolaní namietal aj nezákonnosť odpočúvania vykonaného svedkom C.. Hoci aj túto dovoláciu námietku podradil pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, obsahovo taktiež spadá pod dovolací dôvod § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. K tejto dovolacej námietke možno uviesť, že otázkou zákonnosti a použiteľnosti tohto dôkazu sa podrobne zaoberal už prvostupňový súd na str. 15 a 16 svojho rozsudku, na ktorých uviedol:

„Pre vyriešenie otázky použiteľnosti v spise sa nachádzajúcich dôkazných prostriedkov - záznamov telefonických hovorov, prepisov chatovej komunikácie, považuje súd za potrebné zdôrazniť, že právo na ochranu súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie nie je absolútne.

Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 Dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Zásah do tohto práva a jeho obmedzenie predstavuje práve odsek 2 článku 8 Dohovoru v prípade, ak ide o zásah zo strany orgánov verejnej moci. Pokiaľ však ide o zásah do tohto práva zo strany súkromnej osoby, súd považuje za neprijateľné, aby si páchatel trestného činu, ktorý hrubo porušuje právo na ochranu súkromného a rodinného života iného, nárokoval beztrestnosť dovolávaním sa ochrany svojho práva na ochranu korešpondencie.

S ohľadom na to, že v predmetnej veci išlo o komunikáciu medzi súkromnými osobami, možno tento prípad posudzovať len v zmysle odsek 1 čl. 8 Dohovoru, a to v súvislosti s ochranou, ktorú poskytuje tento článok korešpondencii.

Zmysel slova „korešpondencia“ pôvodne zahŕňal materiály zasielané poštou. V súlade s technickým pokrom sa výklad „korešpondencie“ rozšíril na akúkoľvek komunikáciu, napr. telefón (hlas, videohovor, SMS, MMS) faxom, internetom (mail, chat,...) osobnú (zaznamenanú na diktafón).

Každý sms-kujúci, „chatujúci“ či telefonujúci človek sa vzdáva časti svojho súkromia, ak komunikuje s ďalšou osobou s tým, že ochrana jeho súkromia končí tam, kde začína ochrana súkromia a oprávnených záujmov druhej osoby.

V prípadoch súkromných telefonických hovorov, kedy volajúci oslovuje volaného, dáva tým podnet ku komunikácii a fakticky tak vstupuje do súkromia volaného účastníka, so všetkými z toho vyplývajúcimi dôsledkami. Existuje všeobecná znalosť, že telefón môže byť vybavený niekoľkými technickými funkciami, okrem iného nahrávaním hovoru. Telefonujúci teda spolu komunikujú za všeobecnej vedomosti o možnosti, že hovor môže byť technickou jedným z nich zaznamenávaný. Z toho je vyvoditeľné že komunikujúce osoby konkludente súhlasia aj s možným vyhotovením zvukového

záznamu telefonátu - ide o privolenie v zmysle § 12 odsek 1 Občianskeho zákonníka.

Z uvedeného teda vyplýva, že každý má právo zaznamenávať svoje vlastné telefonické hovory. Uvedené platí aj pre SMS-ky a chatovú komunikáciu.

Obžalovaný tým, že komunikoval s maloletou N. K. prostredníctvom telefónu a internetu, konal so všeobecnou znalosťou, že táto komunikácia môže byť zaznamenávaná (vyhotovená alebo použitá) a teda konkludentne (§ 35 Občianskeho zákonníka) privolil. Uvedené dôkazné prostriedky teda neboli získané v rozpore so zákonom, a to ani v rozpore s § 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka a už vôbec nie s § 114, 115, 116 Trestného poriadku, pretože tieto upravujú zásah do práva na ochranu súkromia (korešpondencie zo strany orgánov verejnej moci a nie zo strany súkromnej osoby).

V zmysle § 119 odsek 2 Trestného zákona za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. Pre prisúdenie dôkaznej hodnoty dôkaznému prostriedku je nevyhnutné, aby tento bol získaný zákonným spôsobom. Tak ako to súd uviedol každý si môže oprávnené zaznamenávať a uchovávať svoju komunikáciu, a preto uvedené dôkazné prostriedky predložené starou matkou maloletej Z. K. považuje za dôkazné prostriedky získané zákonným spôsobom (rozhodnutie ÚS ČR-II ÚS 502/2000, I ÚS191/05, NSR ČR - 5Tdo 549/07).

Dôležité je zistenie, či sú záznamy korešpondencie jedinými usvedčujúcimi dôkaznými prostriedkami, resp. či tieto len dokresľujú situáciu ako podporné dôkazné prostriedky a či sú v súlade s ďalšími dôkaznými prostriedkami. V predmetnej veci hlavnými a nosnými usvedčujúcimi dôkazmi sú tvrdenia poškodenej N. K., svedkov Z. K. ako aj svedkov O. Z., H. C., H. C., Z. C., Z. C.. Všetky ostatné dôkazné prostriedky, a to aj prepisy „chatovej“ a e-mailovej komunikácie a nahrávka telefonického rozhovoru dokumentujú nielen vierohodnosť tvrdení svedkov ale aj charakter a osobu obžalovaného. Preto súd uzatvára, že uvedené dôkazné prostriedky sú na účely trestného konania použiteľné a ich obsah je možné posudzovať ako relevantný dôkazný dôkaz.“

Krajský súd vo svojom uznesení na str. 4 k odvolacím námietkam obvineného týkajúcim sa nezákonnosti odpočúvania komunikácie maloletej poškodenej uviedol nasledovné: „Pokiaľ sa týka odovzdania údajov z mobilného telefónu a „chatovej“ komunikácie medzi maloletou poškodenou a obžalovaným, prostredníctvom zákonných zástupcov k tomuto súd I. stupňa zaujal zákonné stanovisko a poukázal na príkazy súdu na zistenie a oznámenie údajov o uskutočnenej telefonической prevádzke (č. l. 151 - 154 spisu), resp. príkaz prokurátorky Okresnej prokuratúry Nitra k uchovaniu a vydaniu počítačových údajov na č. l. 260 - 261 spisu a následne znalecký posudok zo strany znalca Ing. G. A., MBA ohľadne sms správ a znalecký posudok KEU PZ Bratislava z odboru kriminalistiky, odvetvia fonoskopie ohľadne autenticity záznamov na odovzdaných CD nosičoch.“

S vyššie uvedeným odôvodnením prvostupňového súdu ako aj odvolacieho súdu sa najvyšší súd stotožňuje a nad rámec uvedeného doplnia, že záznam telefonických rozhovorov medzi obvineným a poškodenou nebol jediným dôkazom preukazujúcim vinu obvineného, naopak, jeho vina bola v priebehu trestného konania preukázaná celým radom ďalších dôkazov (výpoveďou poškodenej, výpoveďami svedkov, ako aj listinnými dôkazmi). Dovolací súd preto uzatvára, že ani touto dovolacou námietkou nebol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Napokon, pokiaľ ide o dovolaciu námietku obvineného týkajúcu sa skutočnosti, že prvostupňový súd pri hodnotení dôkazov bral do úvahy a považoval za hodnoverné len dôkazy rodiny poškodenej, pričom svedkov obhajoby do úvahy nebral, k nej možno uviesť, že táto sa taktiež obsahovo nevzťahuje pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ale pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho

ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd oprávnený skúmať iba to, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú dve alternatívy a síce, že skutok mal byť právne posúdený ako iný trestný čin alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, to znamená nie je prípustné právne účinne namietat, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (uznesenie najvyššieho súdu z 18. decembra 2012, sp. zn. 2 Tdo 73/2012, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47, roč. 2014 - II.).

Dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Z tohto pohľadu hodnotí aj skutočnosť, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu (porovnaj rozsudok najvyššieho súdu z 22. januára 2008, sp. zn. 2 Tdo 46/2007, uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 47, roč. 2008).

Vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné uviesť, že dovolacie námietky obvineného, uvedené v podanom dovolaní, týkajúce sa hodnotenia dôkazov súdmi nižších stupňov sú námietkami skutkovými, t. j. vzťahujú sa k správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu, ktorý však dovolací súd pri dovolaní podanom obvineným nemôže v zmysle § 371 ods. 1 písm. i), časť vety za bodkočiarkou Trestného poriadku skúmať ani meniť. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je skutkový prieskum dovolacím súdom vylúčený, vzhľadom na zákaz skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, veta za bodkočiarkou]. Skutkový prieskum by bol v dovolacom konaní možný len v prípade dovolania podaného ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanoveniami § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku a z tohto dôvodu dovolanie obvineného X. C. na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.